

Aan de orde zijn de **stemmingen over moties**, ingediend bij het debat over **het geneesmiddelen-beleid en zelfzorggeneesmiddelen**, te weten:

- de motie-Schermers c.s. over het achter de toonbank plaatsen van zelfzorggeneesmiddelen in de UAD-categorie (30800-XVI, nr. 151);
- de motie-Van Gerven over de vergoeding van dure geneesmiddelen in gehandicapteninstellingen (30800-XVI, nr. 152);
- de motie-Van Gerven over het aanscherpen van de criteria voor zelfzorggeneesmiddelen (30800-XVI, nr. 153);
- de motie-Van Gerven over beperking van de verkoop van NSAID's tot de apotheek (30800-XVI, nr. 154);
- de motie-Van der Veen c.s. over criteria in de ministeriële regeling (30800-XVI, nr. 155).

(Zie vergadering van heden.)

In stemming komt de motie-Schermers c.s. (30800-XVI, nr. 151).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, de PvdD, de ChristenUnie, het CDA, de PVV en de SGP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Gerven (30800-XVI, nr. 152).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdD en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van Gerven (30800-XVI, nr. 153).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdD en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van Gerven (30800-XVI, nr. 154).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdD en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van der Veen c.s. (30800-XVI, nr. 155).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, de ChristenUnie, de SGP en het CDA voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Embryowet in verband met het schrappen van de termijn waarbinnen een voordracht moet worden gedaan voor een koninklijk besluit op grond waarvan artikel 24, onderdeel a, vervalt (31046).**

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Voorzitter. Rond de voorbije eeuwwisseling was er veel aandacht voor en debat over de toen nieuwe Embryowet, de wet die moest regelen hoe het eigenbelang van individuele mensen, het wetenschappelijke belang van onderzoekers en het publieke belang in evenwicht geborgd konden worden. Publieke borging is noodzakelijk bij grote ethische thema's. Onderzoek doen op embryo's, wellicht zelfs embryo's die speciaal en alleen voor wetenschappelijk onderzoek tot stand zijn gebracht, is niet niks.

Ook liberalen waarderen het leven als iets bijzonders, dat in principe beschermwaardig is. Wel zijn wij van mening dat voor een embryo een oplopende vorm van beschermwaardigheid van toepassing is. Je kunt in onze ogen de waarde van een zojuist bevruchte eicel niet meten aan een embryo van, zeg, vier maanden. Daarom ook zal wat ons betreft het belang van een derde afgewogen kunnen worden tegen de beschermwaardigheid van het leven, iets wat in ons land ook al meer dan twintig jaar wordt toegepast in de Abortuswet.

De heer **Ormel** (CDA): Mevrouw Van Miltenburg heeft het over een embryo van vier maanden. Het is wat verwarrend, maar volgens de wet spreken wij dan over een foetus. Wij spreken vandaag over de Embryowet. Ik verzoek haar om het over embryo's te hebben.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Ik dank de heer Ormel voor zijn opmerking. Dat komt dan goed in de Handelingen.

Ik herinner mij het debat van zes jaar geleden nog goed, ook al was ik toen nog geen Kamerlid. Opeens werd gesproken over het klonen van mensen, iets wat tot dan toe alleen maar in Star Wars-films voorkwam. Dat werd opeens een reële optie in ons dagelijkse leven. Dat maakte ons en ook mij bang en onzeker. Voorstanders van embryonaal onderzoek konden bovendien te weinig concreet maken wat de voordelen voor de mens zouden zijn. Er waren veel veronderstellingen en weinig concrete resultaten.

Ik breng mijn persoonlijke overwegingen zo nadrukkelijk in het debat in omdat ik de Kamer wil meenemen in die worsteling. Ik wilde er vijf jaar geleden nog niet aan. De vraag rijst toch hoe maakbaar de mens is. Hoe maakbaar willen wij dat de mens is? Wanneer kunnen wij accepteren dat sommige vragen gewoon niet te beantwoorden zijn?

Vijf jaar later heb ik dat antwoord gevonden, ook dank zij de wetenschap en de media, die nu veel beter en genuanceerder berichten over de mogelijkheden van embryonaal stamcelonderzoek. Uiteindelijk willen mensen natuurlijk altijd doorgaan. Wij willen niet dat vragen onbeantwoord blijven. De samenleving moet nu ook antwoord geven aan al die duizenden mensen in ons